

همه چیز بستگی به رویکرد دولت دارد

پیمان صفر دوست: بسیاری از فعالان اقتصادی معتقدند که موضوع حذف یا باقی ماندن ارز ترجیحی در اقتصاد کشور کاملاً وابسته به این است که دولت در کدام یک از این دو مسیر می‌تواند به شکل مطلوب حرکت کند. با محور قرار دادن موضوع حذف شدن یا نشدن ارز ترجیحی از مبادلات تجاری کشور و نقش آن در ارتقا یا نزول جایگاه اقتصادی کشور، پرسش‌هایی را با کارشناسان و دست‌اندرکاران اقتصادی در میان گذاشیم. در این زمینه ابوالفتح صانعی، رئیس اتحادیه بازرگانان تجهیزات و ملزومات پزشکی ایران در گفت‌وگو با صمت عنوان کرد: در نگاه کلی ما در حوزه تجهیزات پزشکی با در نظر گرفتن ارز آزاد و نیمایی برای واردات این کالاها موافق‌تریم اما نمی‌توان با توجه به تعداد کمی از مولفه‌ها درباره این موضوع نظر داد.

صانعی در این باره افزود: آزاد شدن نرخ ارز برای واردات درباره کالاهای ضروری و اساسی باید با توجه به توانایی وارد کنندگان و خریداران باشد زیرا در هر حال فعالان اقتصادی در این بخش تا ۵۰ درصد تابع سرمایه هستند. وی با اشاره به نقش سرمایه در گردش مورد نیاز برای تجارت خارجی بیان کرد: حقیقت این است که با آزاد شدن نرخ ارز میزان سرمایه و ارز مورد نیاز برای ادامه فعالیت به شدت افزایش پیدا خواهد کرد و اگر در این زمینه تسهیلات و حمایتی از سوی دولت وجود نداشته باشد، ادامه این مسیر با مشکلات فراوانی روبه‌رو خواهد بود. رئیس اتحادیه بازرگانان تجهیزات و ملزومات پزشکی ایران همچنین تصریح کرد: مسئله دیگر این است که با شرایط فعلی و با ارز ترجیحی نیز خریداران این کالاها با مشکلات فراوانی در بازپرداخت روبه‌رو هستند و با آزاد شدن نرخ ارز نیز میزان سرمایه و ارز مورد نیاز برای ادامه فعالیت به شدت افزایش پیدا خواهد کرد و اگر در این زمینه تسهیلات و حمایتی از سوی دولت وجود نداشته باشد، ادامه این مسیر با مشکلات فراوانی روبه‌رو خواهد بود. رئیس اتحادیه بازرگانان تجهیزات و ملزومات پزشکی ایران همچنین تصریح کرد: مسئله دیگر این است که با شرایط فعلی و با ارز ترجیحی نیز خریداران این کالاها با مشکلات فراوانی در بازپرداخت روبه‌رو هستند و با آزاد شدن نرخ ارز نیز میزان سرمایه و ارز مورد نیاز برای ادامه فعالیت به شدت افزایش پیدا خواهد کرد و اگر در این زمینه تسهیلات و حمایتی از سوی دولت وجود نداشته باشد، ادامه این مسیر با مشکلات فراوانی روبه‌رو خواهد بود. رئیس اتحادیه بازرگانان تجهیزات و ملزومات پزشکی ایران همچنین تصریح کرد: مسئله دیگر این است که با شرایط فعلی و با ارز ترجیحی نیز خریداران این کالاها با مشکلات فراوانی در بازپرداخت روبه‌رو هستند و با آزاد شدن نرخ ارز نیز میزان سرمایه و ارز مورد نیاز برای ادامه فعالیت به شدت افزایش پیدا خواهد کرد و اگر در این زمینه تسهیلات و حمایتی از سوی دولت وجود نداشته باشد، ادامه این مسیر با مشکلات فراوانی روبه‌رو خواهد بود.

چاره بازار آزادسازی است

مسعود دانشمند، فعال و کارشناس اقتصادی نیز در این زمینه در گفت‌وگو با صمت عنوان کرد: آزادسازی قیمت‌ها یا در نظر گرفتن یارانه برای ارز هر دو در شرایط مختلف امکان‌پذیر است اما اینکه

امکان‌ات و اختیارات دولت در انتخاب هر یک از این دو مسیر چقدر است، در انتخاب روش درست تاثیر می‌گذارد. وی در این باره افزود: اگر قرار است ارز یارانه‌ای به وارد کنندگان اختصاص یابد، دولت باید به حدی ذخیره ارزی داشته باشد که این نوع ارز را در اختیار هر متقاضی بگذارد نه اینکه ارز چندنرخه ایجاد کند. البته با توجه به ذخایر ارزی کشور و مشکلات موجود اقتصادی به نظر نمی‌رسد که دولت چنین توانی داشته باشد. دانشمند در ادامه تاکید کرد: وقتی ذخیره ارزی کشور به میزان کافی نیست، در نظر گرفتن ارز ترجیحی برای واردات و ایجاد فضای چندنرخه، فسادزا خواهد بود و بی‌تردید یارانه‌های اختصاص داده شده نیز به هدف مورد نظر تصمیم‌گیران نخواهد رسید. این فعال اقتصادی درباره راهکار مناسب برای اقتصاد کشور در این دوره بیان کرد: برای شرایط موجود، راهکار منطقی تک‌نرخ شدن بازار با استفاده از آزادسازی نرخ ارز است که امکان بروز پدیده‌هایی مثل رانت را به حداقل می‌رساند. وی درباره پیامدهای این روش نیز گفت: این آزادسازی بر معیشت مردم در این وضعیت اقتصادی تاثیر منفی خواهد گذاشت اما دولت می‌تواند با برنامه‌ریزی مناسب، معادل این میزان صرفه‌جویی در هزینه‌های خود را مستقیم در اختیار مصرف‌کننده قرار دهد تا ضمن کاهش زمینه فساد، گزیننده‌های هدف یارانه به شکل مستقیم از این تسهیلات و حمایت‌ها برخوردار شوند.

پیگیری یک شرط ضروری است

نظرسنجی‌های متعدد از صاحبان کسب‌وکار و اصناف و کارشناسان اقتصادی در این حوزه نشان می‌دهد که بیشتر اهالی این بخش از اقتصاد بر این باورند که تک‌نرخ شدن و حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی از مبادلات تجاری و تامین کالاهای اساسی و ضروری، برای ایجاد ثبات در تجارت کشور ضروری است. اما در عین حال بیم همین فعالان اقتصادی درباره تک‌نرخ و آزاد شدن ارز این است که گام نخست این فرآیند که آزادسازی نرخ ارز است در بوجه اجرا شود اما گام‌های بعدی و ضروری آن که حمایت از بخش‌های مختلف در برابر پیامدهای این تصمیم است، مشمول مرور زمان شده و فراموش شود. در هر حال وجود یا حذف یارانه‌های ارزی برای تامین کالاهای اساسی و ضروری کشور، هر یک پیامدهایی را خواهد داشت که مسئولیت مستقیم آن برعهده قانون‌گذاران و تصمیم‌گیران خواهد بود و دولت نمی‌تواند آن را فقط روی کاغذ رقم بزند و بار تحقق عملی آن را روی شانه مردم بگذارد.

بازار و اصناف

اصناف هم با افزایش مالیات ارزش افزوده مخالفند

بازار شکننده و سنگ مالیات

موضوع احتمال افزایش مالیات ارزش افزوده نه تنها در بخش کلان اقتصاد و تجارت، حساسیت‌هایی را ایجاد کرده، بلکه در بازارهای داخلی و حوزه خرده‌فروشی نیز نگرانی‌هایی را در پی داشته که قابل تأمل است. بازاریبان و صاحبان کسب‌وکار معتقدند این بخش مدت‌هاست از سقف توان خرید مردم بالاتر رفته و به هیچ وجه گنجایش مالیات‌های بیش از این را ندارد. این در حالی است که اگر افزایشی در میزان مالیات ارزش افزوده رخ دهد، تاثیر مستقیم بر نرخ مصرف‌کننده خواهد داشت. در ادامه با گزارش روزنامه **صمت** در این باره همراه باشید:

پیمان صفر دوست
editor@smtnews.ir

مصرف‌کننده توان خرید ندارد

قاسم نوده‌فراهانی، رئیس اتاق اصناف تهران در این باره در گفت‌وگو با **صمت** اظهار کرد: مالیات ارزش افزوده بر اساس قانون مالیاتی است که باید از مصرف‌کننده نهایی اخذ شود و تا امروز میزان آن ۹ درصد بوده، اما در واقع این مالیات علاوه بر مصرف‌کننده از سایر اجزای زنجیره تولید و توزیع نیز دریافت می‌شود که در نهایت به زبان بیشتر مصرف‌کننده می‌انجامد. وی در این باره افزود: در حال حاضر مالیات ارزش افزوده در ۳ مرحله اخذ می‌شود که عبارت است از واردات، بنکداری و توزیع کالا که تاثیر منفی بر کنترل قیمت‌ها دارد.

نوده فراهانی درباره تاثیر این شیوه از دریافت مالیات ارزش افزوده بر بازار مصرف عنوان کرد: ما بارها اعلام کرده‌ایم که این روش باعث ایجاد تورم در بازار می‌شود، به نحوی که مصرف‌کننده در نهایت متحمل پرداخت ۲۷ درصد مالیات ارزش افزوده خواهد شد. رئیس اتاق اصناف تهران همچنین گفت: گرچه ادعا بر این است که مالیات در هر مرحله، دوباره به آن بخش از زنجیره بازمی‌گردد اما حتی اگر این موضوع صحت داشته باشد، پس از ایجاد تورم این بازگشت سودی برای مصرف‌کننده نخواهد داشت. وی درباره احتمال افزایش مالیات ارزش افزوده در آینده نیز عنوان کرد: همین نرخ‌های موجود در بازار نیز در حال حاضر از قدرت خرید اقشار زیادی از جامعه خارج است و اگر بنا بر این باشد که افزایش مالیات ارزش افزوده این نرخ‌ها را بیشتر کند، ما نه تنها در بازار مصرف با مشکل مواجه خواهیم بود، که حتی بخش تولید نیز به دلیل حذف بازار مصرف، دچار رکود مضاعف خواهد شد. نوده فراهانی بیان کرد: دولت برای اقدام بودجه‌بندی نیازمند راهکارهایی عملی است اما این راهکارها نباید تنها فشار بیشتر بر مصرف‌کننده و بازار مصرف باشد. گرانی و تورم حاصل از چنین تصمیمی، نظام بازار را به کلی آشفته خواهد کرد و در کل به زیان اقتصاد کشور منتهی خواهد شد، زیرا مصرف‌کننده دیگر توان خرید ندارد.

معادن

افزایش مالیات به رکود می‌انجامد

قاسمعلی حسینی، دبیر کل اتحادیه بنکداران مواد غذایی درباره تاثیر افزایش مالیات ارزش افزوده بر بازار عنوان کرد: مالیات ارزش افزوده که در ابتدا به‌صورت آزمایشی وارد نظام اقتصادی کشور شد و بعد به‌صورت قانون درآمد، در حال حاضر با نرخ ۹ درصد از مصرف‌کننده دریافت می‌شود که البته به برخی از کالاها مانند برنج، چای، شکر و روغن تعلق نمی‌گیرد. حسینی در این باره افزود: اینکه دولت خواهد برای تامین بودجه سال آینده این مالیات را افزایش دهد، بیش از آنکه در نظام توزیع که انتقال‌دهنده کالا از بخش تولید به مصرف است، تاثیر بگذارد، بر حوزه تولید کشور اثرگذار خواهد بود.

وی با اشاره به کاهش قدرت خرید مردم در سال‌های اخیر یادآور شد: افزایش نرخ مالیات ارزش افزوده، گرچه می‌تواند تامین‌کننده بخشی از کمبودهای مالی دولت باشد، اما در سوی دیگر مصرف‌کنندگان را تحت تاثیر قرار می‌دهد.

دبیر کل اتحادیه بنکداران مواد غذایی همچنین تصریح کرد: نرخ مالیات ارزش افزوده در دولت باید باتوجه به توان مردم و کسب‌وکار بازار تعیین شود، زیرا در غیر این صورت با کاهش توان خرید مردم، بسیاری از کالاهای غیرضروری و تنقلات از سبد خانوار حذف می‌شود و به این ترتیب تولیدکننده نیز با کاهش فروش ناچار می‌شود تولید را کاهش دهد و این زنجیره تمام بخش‌های اقتصادی را تحت تاثیر خود قرار می‌دهد.

حسینی درباره وضعیت کنونی بازار نیز تاکید کرد: در سال‌های اخیر باتوجه به مشکلات اقتصادی و کاهش ارزش پول ملی، سبب خرید مردم نسبت به گذشته کوچک‌تر شده که این موضوع باعث کاهش فروش و رکود نسبی در بخش تولید شده است. وی با اشاره به کمک‌هایی که بخش خصوصی می‌تواند در تعیین

تحقق چشم‌انداز فولاد در سایه ارزیابی بازارهای جهانی

است. ایران در سال‌های اخیر همواره روند روبه‌رشد تولید را در پیش گرفته و با تولید ۲۵/۸ میلیون تن در سال ۲۰۱۹ و تولید ۲۰/۸ میلیون تن طی نهم‌ماهه سال ۲۰۲۰، رتبه دهم تولیدکنندگان این صنعت را به خود اختصاص داده است.

معادن سنگ آهن و منابع انرژی در کشور یک مزیت برای صنعت فولاد محسوب می‌شوند. دولت‌ها به توسعه صنایع معدنی به‌خصوص تحریم صنعت فولاد، صادرات بالغ بر ۹۵۰ هزار تن در هشت‌ماهه اول سال ۱۳۹۹، با ارزآوری بالغ بر ۳۴۲ میلیون دلار، به تامین نیاز ارزی کشور و رشد و توسعه آن کمک کرده است.

آمار نشان‌دهنده مقدار صادرات و فروش داخلی شرکت فولاد خوزستان در سال‌های اخیر است. با توجه به عدم امکان ملاقات حضوری با مشتریان خارجی، به علت توانمندی‌های شرکت در تولید و لجستیک و نیز استفاده از روش‌های مختلف بازاریابی و متناسب با شرایط بازار و مشتریان، این شرکت موفق به تداوم صادرات محصولات خود شده است. اگر محدودیت‌های اعمال‌شده توسط مراجع دولتی داخلی در کار نباشند، شرکت فولاد خوزستان در کنار تامین نیاز داخلی کشور و مخصوصاً کارخانجات استان، با صادرات بخش عمده محصولات تولیدی، می‌تواند علاوه بر افزایش منافع ذینفعان شرکت، درآمد ارزی بالاتری را برای کشور کسب کند. این شرکت در سال ۱۳۹۶ موفق به ثبت رکورد صادراتی بالغ بر ۲ میلیون و ۷۶۹ هزار تن، معادل ۷۳/۵ درصد از محصولات تولیدی خود شده است. تولید شرکت در سال مذکور ۳ میلیون و ۷۶۵ هزار تن بوده است.

چالش‌های فروش فولاد

فولاد، از منظر قابلیت بازاریافت، یکی از

بهترین محصولات تولیدی قابل انطباق با الزامات زیست‌محیطی است، ولی در زمان تولید، آلودگی محیطی ایجاد می‌کند. این عامل باعث خروج این صنعت از صنایع دست‌اول در کشورهای توسعه‌یافته و ورود آن به کشورهای درحال توسعه شده است. ایران، به دلیل موقعیت استراتژیک و داشتن ذخایر وسیع سنگ آهن و به عنوان نهمین دارنده بزرگ ذخایر سنگ آهن و این تناسب تولیدکننده بزرگ آن و داشتن منابع قابل توجه انرژی و محسوب شدن جزو دو کشور برتر جهان در زمینه منابع گازی، نسبت به سایر کشورهای صنعتی در صنعت فولاد دارای مزیت تولید است. این در حالی است که بی‌توجهی به توسعه متوازن در زنجیره فولاد و آمایش سرزمینی در این توسعه، یکی از چالش‌های صنعت فولاد در کشور محسوب می‌شود.

از طرف دیگر، این صنعت بنیادی طی سال‌های گذشته با تغییرات مکرر سیاست‌های مربوط به بخش صادرات، ایجاد بی‌ثباتی به بهانه کنترل بازار داخلی، نبود سیاست‌های صحیح در قیمت‌گذاری مواد اولیه و محصولات فولادی، صدور دستورالعمل‌های متعدد بعضاً غیرکارشناسانه و در نتیجه آن، بر هم خوردن توازن در زنجیره تولید، همواره در معرض آسیب‌های گوناگون قرار داشته و این از مهم‌ترین پیامدهای سوءمدیریت در این صنعت بوده است. به لحاظ ساختاری، ضعف در زیرساخت‌های مبادلاتی کشور و حمل‌ونقل داخلی و بی‌توجهی به دانش فنی روز از دیگر چالش‌های این صنعت است.

کنار گذاشتن نگاه دولتی و دستوری، هدایت صنعت فولاد کشور بر اساس معیارهای صرفاً اقتصادی، رفع دستورات ضدتولیدی، ایجاد تنوع و تخصص در سبد مختلف محصولات، توجه به آمایش سرزمینی در توسعه کل زنجیره تولید و ایجاد نکردن گلوگاه در طول این زنجیره، بومی‌سازی قطعات و تجهیزات مصرفی در تولید و توجه به نظارت کارشناسانه انجمن‌های تخصصی از جمله انجمن فولاد ایران می‌تواند به رفع این چالش‌ها و موانع کمک شایانی کند.

سخن پایانی

بدون در نظر گرفتن اینکه در اصلاحات لایحه بودجه چه اتفاقاتی رقم خواهد خورد و دست آخر مالیات ارزش افزوده روی چه رقمی خواهد ایستاد، باید دولت و تصمیم‌گیران بودجه برای یک سال آینده کشور به این نکته توجه داشته باشند که این مالیات از همه مردمی اخذ می‌شود که قرار است دولت برای رفاه آنها اقدام کند و این تناسب باید به‌نحوی برقرار شود که بیشترین میزان رفاه برای بیشترین اقشار جامعه با کمترین فشار اقتصادی بر طبقه کم‌درآمد به‌وجود آید.